

POSTANOWIENIE

15 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marta Romańska

na posiedzeniu niejawnym 15 czerwca 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z powództwa B.Ł.
przeciwko Skarbowi Państwa - Wojewodzie Śląskiemu w Katowicach
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej B.Ł.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z 28 stycznia 2022 r., V ACa 169/20,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) odstępuje od obciążenia powódki kosztami postępowania kasacyjnego na rzecz pozwanego;**
- 3) przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Katowicach na rzecz adwokat K.T. kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) zł, powiększoną o podatek od towarów i usług we właściwej stawce, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powódce w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania

w nawiązaniu do powyższych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Powódka wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z powołaniem się na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), „przejawiającą się naruszeniem przez Sąd II instancji prawa materialnego, a to art. 5 k.c., poprzez jego niewłaściwe zastosowanie”.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego i przeprowadzania wywodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Trzeba jednak podkreślić, że tak jak podstawami skargi kasacyjnej nie mogą być objęte zarzuty błędnych ustaleń faktycznych i oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.), tak samo nie można z odwołaniem się do nich wywodzić o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej albo wykazywać tę zasadność z odwołaniem się do innego stanu faktycznego niż będący podstawą rozstrzygnięcia. Tymczasem powódka formułując zarzut oczywistego naruszenia art. 5 k.c. przez Sądy *meriti* pomija ustalenie, że „po wyjściu ze szpitala w [...] zachorowała na [...] i że do [...] leczyła się, pozostając pod kontrolą lekarzy. Do tego też czasu prawidłowo funkcjonowała, samodzielnie dbając o swoje sprawy, nie potrzebując do tego pomocy.”

Powódka powołała się też na występowanie w sprawie istotnego

zagadnienia prawnego, wywołującego potrzebę wykładni art. 367 § 3 k.p.c. oraz art. 15zszs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (obecnie tekst jedn.: Dz. U. z 2021 r. poz. 2095 ze zm.) w brzmieniu ustalonym ustawą z 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2021, poz. 1090; dalej - „Tarcza antykryzysowa”), „z uwagi na zasadę niezmienności składu, co stanowi w konsekwencji przyczynę nieważności postępowania odwoławczego z uwagi na rozpoznanie sprawy przez skład orzekający sprzeczny z przepisami prawa, zgodnie z art. 379 pkt 4 k.p.c.” (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Zagadnienie sformułowane przez powódkę wskazywało na potrzebę wyjaśnienia, czy przepisy powołanych wyżej ustaw, które „umożliwiają zmianę składu sądu z trzech sędziów na jednego sędziego – już po wszczęciu postępowania w danej instancji i uprzednim wyznaczeniu składu orzekającego, mają również zastosowanie do spraw wszczętych przed wejściem w życie ustawy zmieniającej, w których skład 3 osobowy został już wyznaczony – a w szczególności mając na uwadze zasadę niezmienności składu orzekającego”.

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako na przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga zidentyfikowania problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni. Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których ono powstało. Zagadnienie powinno być ponadto „istotne” z uwagi na wagę problemu interpretacyjnego, którego dotyczy dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna jest wnoszona w konkretnej sprawie, to zarówno charakter rozpoznawanego roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy byłby związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

Problemy sformułowane przez powódkę nie mają cech zagadnień prawnych w znaczeniu przytoczonym wyżej, gdyż objaśnione zostały w uzasadnieniu postanowienia z 29 kwietnia 2022 r., III CZP 77/22. Sąd Najwyższy stwierdził w nim, że o niedopuszczalnym naruszeniu (zwłaszcza o naruszeniu oczywistym) art. 45 ust. 1 Konstytucji nie świadczy sama ingerencja w zasadę ciągłości (niezmienności) składu orzekającego. Wprawdzie rzeczywiście można mówić o zasadzie niezmienności składu kolegiального od chwili jego wyłonienia w drodze losowania, zgodnie z art. 47a ustawy z 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 52 ze zm.; dalej - p.u.s.p.) i art. 47b p.u.s.p. (zob. uchwały Sądu Najwyższego z 5 grudnia 2019 r., III UZP 10/19, OSNP 2020, Nr 6, poz. 58 i z 1 lipca 2021 r., III CZP 36/20), jednakże jest to jedynie zasada rangi ustawowej, a przed jej wprowadzeniem w orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreślano – w szczególności w nawiązaniu do art. 323 k.p.c. – że w postępowaniu cywilnym nie obowiązuje ogólna zasada stałości (niezmienności) składu przez cały czas orzekania w sprawie. Sąd Najwyższy wyjaśnił w motywach tego postanowienia, w szerokim kontekście zasad konstytucyjnych, z jakich przyczyn za dopuszczalne należy uznać ograniczenie składu sądów drugiej instancji w czasie zagrożenia epidemiologicznego. Wykładnia przepisów, do których odwołuje się skarżąca we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, przyjęta w mającej moc zasady prawnej uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego w sprawie III PZP 6/22, podjętej 26 kwietnia 2023 r. obowiązuje od dnia podjęcia tej uchwały.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz – co do kosztów postępowania – art. 102 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., orzeczono jak w postanowieniu.

Wynagrodzenie za pomoc prawną udzieloną powódce z urzędu w postępowaniu kasacyjnym zostało przyznane zgodnie z § 2, § 4 ust. 1 i 3, § 8 pkt 7, § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2019 r., poz. 18).

